

ע"פ 3162/17 - אלכסיי זייצב נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3162/17

לפני: כבוד השופטת א' חיות
כבוד השופטת ע' ברון
כבוד השופט ג' קרא

המערער: אלכסיי זייצב

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
בת"פ 54310-09-16 שניתנה ביום 31.1.2017 על ידי
כב' השופט חנא סבאג

תאריך הישיבה: ו' בתשרי התשע"ח (26.9.2017)

בשם המערער: עו"ד עופר סבו

בשם המשיבה: עו"ד רחלי זוארץ-לוי

פסק-דין

השופט ג' קרא:

עמוד 1

1. ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופט ח' סבאג) מיום 31.1.2017 בת"פ 54310-09-16 בגדרה הורשע המערער בעבירה של הצתה לפי סעיף 448(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

מלכתחילה הוגש ערעור גם על העונש (15 חודשים לריצוי בפועל ו- 12 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי בסך של 5,000 ש"ח למפעל שהוצת), אלא שהמערער חזר בו מערעורו על העונש. פסק הדין יתמקד בערעור על ההרשעה בלבד.

עובדות כתב האישום

2. על פי כתב האישום ביום 7.9.2016 סמוך לשעה 00:30 הגיע המערער ברכבו סמוך למפעל בו עבד (להלן: המפעל), נכנס לאחד המשרדים והצית כיסא שהיה במקום, בהמשך הצית המערער מקלדת של אחד המחשבים במשרד אחר ובעוד האש בוערת עזב את המקום.

בעקבות גילוי השריפה על ידי מערכת גילוי העשן נזקקו למקום פועלים שהיו במבנה וכיבו את האש בשני המוקדים.

המערער כפר בעובדות כתב האישום וטען כי בשעת האירוע שהה בדירת ידידתו, אותה עזב בסביבות השעה 02:00 עד 03:00.

הכרעת דינו של בית המשפט קמא

3. לאחר שבחן את מכלול הראיות שהובאו לפניו הרשיע בית המשפט את המערער בביצוע ההצתה בהתבסס על קיומו של מארג ראייתי נסיבתי שנתמך בשקריו המוכחים של המערער, אשר הובילו למסקנה שמעבר לכל ספק סביר כי המערער הוא שהצית את האש במפעל.

בהעדר עדי ראייה להצתה ביסס בית המשפט את הכרעת דינו על הנדבכים הראייתיים הבאים:

א. סרטון מצלמת האבטחה מבניין המגורים בו שהה המערער בליל האירוע (ת/6), בו נראה המערער עוזב את הבניין בשעה 23:30 (כך על פי הכרעת הדין - על פי הסרטון השעה היתה 22:45 - ג'.ק.). בסרטון נראה המערער לבוש בגופיה בצבע סגול, מכנס בהיר שכיסו האחורי כהה ונעליים שחורות שסוליתן לבנה. המערער זיהה את עצמו בסרטון.

ב. סרטוני מצלמות האבטחה המותקנות במפעל בו בוצעה ההצתה (ת/3 ו-ת/14) ומכוונות לשער הכניסה של המפעל.

ג. סרטון מצלמת האבטחה ממפעל סמוך (ת/15) המכוונת לרחוב המפריד בין שני המפעלים.

עמוד 2

לאחר שצפה בסרטונים ת/3, ת/14 ו-ת/15 קבע בית המשפט כי הוא רואה דמות של אדם שפרטי לבושו, מבנה גופו ואופן הליכתו דומים עד מאד לאלה של המערער, וכפי שאלה נקלטו במצלמת האבטחה ת/6 שבבניין המגורים ממנו יצא המערער בשעה 22:45. בית המשפט הוסיף וקבע, כי גם הרכב שנקלט במצלמת האבטחה של המפעל הסמוך (ת/15) דומה עד מאד לרכב מסוג סובארו B4 (להלן: הסובארו) בצבע לבן שחלונותיו האחוריים כהים, בדומה לזה שבבעלות המערער. מהצילומים במצלמה זו נראה רכב הסובארו מגיע לרחוב המוביל לשער הכניסה למפעל בו בוצעה ההצתה, כאשר בכניסתו לרחוב אורות הרכב כבים, הרכב נעצר, בשלב מסוים אותה דמות שנראתה בסרטונים ת/3, ת/14 ו-ת/15 יורדת מרכב הסובארו, צועדת לעבר מבנה המפעל, מביטה ימינה ושמאלה וחוזרת לכיוון הסובארו. בסרטון ת/3 ו-ת/14 נראה שער הכניסה של המפעל כשהוא נפתח למחצה, מספר דקות לאחר מכן נראית הדמות הנ"ל כשהיא מכוסה בפלג גופה העליון, כולל הראש, בפריט לבוש בהיר, מתקרבת לשער ויוצאת ממנו לעבר האזור בו חנה רכב הסובארו.

בסרטון מס' 7 שבת/15 (ת/15 מכיל מספר קבצים), נראתה הדמות הנ"ל מתהלכת בשטח המפעל שבו בוצעה ההצתה, מספר דקות לאחר מכן נראית הדמות כשהיא מחוץ למפעל, וניגשת לרכב הסובארו, פותחת את תא המטען ושמה בו דבר מה, נכנסת לסובארו ועוזבת את המקום בעוד אורות הרכב כבויים.

4. בית המשפט קבע כי המערער שיקר הן בהודעותיו במשטרה והן בעדותו בבית המשפט וכי האליבי שהעלה היה שקרי והופרך בראיות, כך קבע בית המשפט כי המערער שיקר בדבר הסיבה בגינה נעדר מעבודתו במפעל לאחר אירוע ההצתה. בית המשפט סיכם את התרשמותו מעדות המערער בכך שזו היתה "רחוקה מלהיות מהימנה".

5. בית המשפט דחה את טענת המערער כי ממערכת הראיות הנסיבתיות תיתכן מסקנה אחרת לפיה השומר במפעל הוא המצית וקבע כי התרשם לחיוב מעדותו של השומר שנמצאה מהימנה. בנוסף צוין כי לשומר רכב בצבע סגול מדגם סיאט וכי השומר החל את משמרת עבודתו במפעל לאחר אירוע ההצתה, והיכרותו עם המפעל ודרכי הגישה אליו היתה דלה להבדיל מזו של המערער אשר עבד במפעל שנים רבות.

6. באשר לטענה כי התקיימו מחדלי חקירה קבע בית המשפט כי גם אם היו כאלה אין בהם כדי לתרום להגנתו של המערער לאור קיומה של תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמתו מעבר לכל ספק סביר.

טענות המערער

7. נטען ע"י המערער כי מערכת הראיות נגדו נסיבתית וכי היא מותרת מקום לספק בדבר זהותו של המערער כמבצע ההצתה.

א. נטען כי לא היה מקום לקבוע את זהותו של המערער כמבצע ההצתה על סמך מבנה גופו ואופן הליכתו, הראיה לכך שגם מנהל הייצור (עת/4) שעבד עם המערער במפעל תקופה ארוכה וראה את הדמות בסרטוני האבטחה לא הצליח לזהותה כמערער. כך גם עת/1 שראה בזמן אמת את הדמות יושבת בסובארו הלבן לא הצליח לזהות אותה כמערער. כמו כן, נטען כי קיים שוני בצבעי הבגדים אותם לבש המערער וכפי שנצפתה דמותו של המצית בסרטוני האבטחה, שכן צבע המכנס בת/6 נראה אדום ואילו בת/14 אותו מכנס נראה בצבע סגול.

ב. עוד נטען כי רכבו של המערער הינו סובארו B4 משנת ייצור 2006, כאשר הרכב בסרטון האבטחה ת/15 זוהה כרכב סובארו B4 משנת ייצור 2007-2008.

ג. לא הוכח כי למערער היה מניע לבצע את ההצתה.

ד. המערער אף טען לקיומם של מחדלי חקירה שהתבטאו באלה:

(1) בסרטון ת/15 נראית חזית רכב הסובארו בצורה טובה וניתן היה באמצעות מז"פ להפיק הגדלה שתזהה את מספר הרישוי של הרכב - דבר שלא נעשה.

(2) היה מקום ליטול דגימת DNA או טביעת אצבע מכפתור הפתיחה של השער שבחדר המזכירה, זאת לנוכח הטענה כי פתיחת השער עד כדי מחציתו מתאפשרת רק באמצעות לחיצה על כפתור זה.

(3) לא בוצע איכון של המכשיר הנייד שברשות המערער.

(4) לא נלקחה דגימת DNA ממצית שנמצא בזירה.

(5) לא נעשה חיפוש בבית המערער על מנת לתפוס את פרטי הלבוש שנראו בסרטונים.

(6) לא נבדקו מצלמות נוספות מהמפעל ומהמפעל הסמוך, שיכלו לסייע בגילוי מספר הרישוי של רכב הסובארו.

תשובת המשיבה

8. המשיבה ביקשה לדחות את הערעור בהפנותה למסכת הראייתית העולה מהכרעת הדין משזו מבססת את אשמתו של המערער מעבר לכל ספק סביר. באשר למחדלי החקירה בעניין נטילת דגימת DNA או טביעת אצבע מעל כפתור פתיחת השער בחדר המזכירה, טענה המשיבה כי "מדובר בחדר של מזכירה, חדר פתוח, לא ברור אם היינו מתקדמים שם". באשר למצית טענה המשיבה כי זה נשלח לבדיקת מז"פ ומשהתשובות בעניינו בוששו להגיע, סברה כי לא היה מקום להמשיך ולהמתין לתוצאות משלטעמה נמצאו מספיק ראיות לחובת המערער. באשר לאי זימונו של מומחה לצורך הוכחת שנתון רכב הסובארו הלבן שנראה בסרטונים, טענה המשיבה כי הדבר לא נדרש לאור הדמיון הרב בין הרכב שבסרטונים לבין רכבו של המערער.

דיון והכרעה

9. הלכה היא כי ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בממצאי עובדה וקביעות מהימנות של הערכאה הדיונית משלזו

היתרון על פני ערכאת הערעור בהתרשמות הבלתי אמצעית מן העדויות ובשל היתרון המוקנה לה עקב כך בקביעת ממצאים. ראו ע"פ 4912/91 תלמי ואח' נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(1) 610, 581; ע"פ 2499/93 זריאן נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(5) 289, 265; ע"פ 9216/03 אלרז נ' מדינת ישראל (16.1.2006); ע"פ 8899/06 ארמין נ' מדינת ישראל (29.7.2007). להלכה שלושה חריגים שבהתקיים אחד מהם תתאפשר התערבותה של ערכאת הערעור:

א. כאשר מדובר בממצאים המתבססים על ראיות בכתב.

ב. כאשר מסקנות בית המשפט מתבססות על שיקולים שבהיגיון ונסיון החיים.

ג. כאשר נפלה טעות ממשית ומהותית בהערכת הראיות.

בענייננו, הכרעת דינו של בית המשפט התבססה על "ראיות בכתב" - בדמות סרטוני האבטחה - ועל הסקת מסקנות שבהיגיון ממה שנראה בהם, דבר המאפשר לערכאת הערעור לבחון ובמידת הצורך אף להתערב בממצאי ובמסקנות הערכאה הדיונית.

"יחד עם זאת, ראוי לדייק ולהבהיר כי אף שלעניין הסקת מסקנה מראיות נסיבתיות אין כוחה של ערכאת הערעור נופל מכוחה של הערכאה הדיונית, הרי שלעניין הקביעות שבעובדה המשמשות בסיס למסקנה השיפוטית, חל הכלל הרגיל בדבר עדיפותה של הערכאה המבררת" (ע"פ 9710/10 הלל נ' מדינת ישראל (7.11.2012)).

10. כעולה מהכרעת הדין, לא היתה מחלוקת כי ביום 7.9.2016 בסמוך לשעה 00:30 התרחשה הצתה בשני מוקדים במפעל בו עבד המערער. המחלוקת נסבה על זהותו של המצית. בית המשפט קמא קבע כי הדמות המגיעה באמצעות רכב סובארו בצבע לבן בסמוך למפעל בו התבצעה ההצתה ונראית מסתלקת בעד שער המפעל לאחר שבוצעה בו ההצתה, דומה לתיאור דמותו של המערער בפרטי לבושו ובאופן הליכתו, כשלכך מצטרף מאפיין זיהוי נוסף משהדמות הנ"ל נראתה מגיעה ומסתלקת מהזירה ברכב סובארו בצבע לבן שלו שני חלונות כהים בחלקו האחורי, בדומה לרכב הסובארו שהמערער מחזיק ברשותו והנושא את אותם מאפיינים.

11. מסקנתו זו של בית המשפט התבססה על מראה עיניו והתרשמותו מצפיה בסרטונים ושאר הראיות שהיו לפניו. בית המשפט רשאי ואף מחויב היה לעשות שימוש במראה עיניו לצורך קביעת זהותו של המצית.

"הלכה היא כי בית המשפט רשאי לסמוך על מראה עיניו ועל התרשמותו ממראהו של נאשם בכל הנוגע לזיהויו. כך, נפסק כי 'התרשמותו של בית המשפט ממראה עיניו הוא אחד 'מכלי [ה]עבודה' החשובים העומדים לרשותו, והיא נדבר חשוב ומרכזי בקביעת מהימנות עדים, בחינת ראיות חפציות וכיו"ב. לא זו בלבד שבית המשפט רשאי לעשות שימוש בכלי זה, אלא שתפקידו השיפוטי מחייב אותו להיעזר במראה עיניו, וכל עוד לא מדובר בהתרשמות הדורשת מומחיות - אין בכך כל פסול" (ע"פ 602/06 אברהם נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (22.1.2007); ראו גם: ע"פ 440/87 חדד נ' מדינת ישראל, פ"ד מג(1) 793, 801-802 (1989); ע"פ 347/88 דמיאניוק נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(4) 221, 328-330 (1993); ע"פ 1625/94 כהן נ' מדינת ישראל, פ"ד מח(5) 156, 152 (1994); ע"פ 244/98 משה נ' מדינת ישראל

(14.9.1999); קדמי, על הראיות חלק שני, 756-758). יחד עם זאת, בית המשפט נדרש לנהוג זהירות יתרה כשהוא משתמש בכוחו זה, מן הטעם שהתרשמותו אינה נבחנת במבחן של חקירה שכנגד (ראו: ע"פ 2653/98 בן דוד נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(4) 529, 541 (1998); ע"פ 6864/03 רוקנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 657, 668-669 (2004)) (ע"פ 4204/07 סוויסה נ' מדינת ישראל (23.10.2008)).

לא מצאתי ממש בטענת בא-כוח המערער כי יש בעובדה שהמערער לא זוהה על ידי עת/1, מי שעבד עמו שנים רבות, ממרחק 50 מ' בזמן אמת, כדי לפגום במסקנת בית המשפט. עת/1 העיד עדות קצרה, במהלכה סיפר כי בזמן שפתח את חלון המשרד בחדר המזכירה כדי לאווררו מהעשן הוא ראה מהחלון רכב סובארו לבן מדגם B4 אך לא זיהה את מי שישב ברכב "לא יכול להגיד בוודאות, הייתי בלחץ אבל לא זיהיתי מי הבן אדם" (עמ' 7, ש' 18).

ניתן להניח, כי העדר הזיהוי בנסיבות אלה יכול היה לנבוע הן "מהלחץ" בו היה נתון עת/1 והן מהעובדה שהדמות ישבה בתוך הרכב, כך שלא ניתן היה להתרשם ממבנה הגוף ואופן ההליכה כפי שעשה בית המשפט קמא.

גם טענתו הנוספת של בא-כוח המערער כי עת/4, לאחר שצפה בסרטונים, אמר שאינו מצליח לזהות את הדמות שנראית בהם, אינה יכולה לסייע כאשר מנגד עדותו של עת/4 עומדת עדותו של עת/5 שהעיד (בעמ' 15, ש' 25), לאחר שצפה בסרטוני האבטחה, כי הדמות שנראית בסרטון "דומה לנאשם".

בשונה מכל העדים שלעיל, מסקנתו של בית המשפט התבססה לא רק על מראה עיניו בלבד, אלא על מכלול של ראיות נוספות, בין היתר הימצאות רכב הדומה לרכבו של המערער, שקריו המוכחים של המערער, הפרכת האליבי ואי מתן אמון בעדותו.

12. לאחר שצפיתי בסרטונים בהם צפה בית המשפט קמא לא נותר בלבי ספק בדבר נכונות מסקנתו כי המערער הוא זה שביצע את ההצתה במפעל בו עבד ביום 7.9.2016 בסמוך לשעה 00:30. השוני בצבעי הבגדים בין אלו שבסרטון ת/6 לבין אלו שבסרטונים ת/3, ת/14 ו-ת/15 לו טען בא-כוח המערער אינו אלא שוני בגוונים של אותו צבע שיכול לנבוע מזווית צילום, מרחק הצילום, או מצב התאורה. הסרטון שצולם בת/6 צולם בתאורה מספקת וממרחק קטן, בעוד הסרטונים מהמפעל בו בוצעה ההצתה ומהמפעל הסמוך נעשו בחשכה וממרחק רב, כאשר מצלמת האבטחה מהמפעל תיעדה את המתרחש בשחור-לבן. מכל מקום, השוני בגוון צבעי הביגוד הינו זניח וחסר חשיבות לאור מה שיפורט להלן:

א. יתכן וכל פריט לבוש שלבשה הדמות בסרטונים כשלעצמו אין בו כל ייחוד, אך הצטברותם של אותם פריטי לבוש במלבושו של אדם אחד יוצרת את הייחוד שמאפיין את הדמות עד כדי כך שניתן לקבוע ברמה של קרוב לוודאי שמדובר באותה דמות בכלל הסרטונים. כוונתי היא להרכב פרטי הלבוש – גופיה סגולה, מכנס קצר בהיר שכיסו האחורי כהה ונעליים שחורות שסוליתן לבנה. אציין כי הרכב זה של פרטי הלבוש נראה בכלל הסרטונים, הן הצבעוניים והן בשחור-לבן. יוער כי המערער אישר כי יש בבעלותו את פרטי הלבוש שנראים בסרטון ת/6, כמו גם "נעלי ספורט שחורות עם פס לבן בקצה הסוליה" (עמ' 35, ש' 6-14). בהקשר זה ראוי להזכיר, כי גם "לראיות שאינן חד-משמעיות יש כוח מצטבר שאין להתעלם ממנו. הרבה ראיות, המצביעות רק לכאורה בכיוון מסוים, עשויות יחדיו להוות תשתית לקביעת מימצא בטוח" (ע"פ 728/84 חרמון נ' מדינת ישראל, פ"ד מא(3) 617, 621 (1987)). ראו גם ע"פ 351/80 חולי נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(3) 477, 484-485 (1981).

ב. הדמות הנ"ל נצפית בזיקת שייכות לרכב הסובארו בצבע לבן, שאף הוא נושא מאפיין ייחודי, מששני חלונותיו האחוריים כהים. הדמות מגיעה באמצעות רכב הסובארו סמוך למפעל שהוצת, יורדת ממנו, חוזרת אליו לאחר ההצתה ומסתלקת מהמקום כאשר אורותיו כבויים. כל זאת כאשר למערער רכב סובארו לבן מאותו דגם וצבע שחלונותיו האחוריים כהים.

כאן המקום לציין, כי לא מצאתי ממש בטענת ההגנה בדבר השוני בשנת הדגם. רכב הסובארו של המערער הוא משנת ייצור 2006 בעוד שלפי נ/3 הודעתו של בעל מוסך רעים המתמחה ברכבי סובארו באזור עפולה, שהוגשה בהסכמה, נרשם כי מדובר ברכב מהשנים 2007-2008. לטעמי די בדמיון, שאינו מוכחש על ידי המערער, בין הרכב שבסרטון לרכבו של המערער (עדות המערער בעמ' 34, ש' 13-19) ואין צורך בהעדתו של מומחה לדבר.

ג. על-פי עדותו של מנהל המפעל, עת/5, האדם שביצע את ההצתה הכיר את המפעל ואת דרכי הגישה הנסתרות והגלויות, ידע כיצד להתחמק מהמצלמות, להיכנס שלא דרך השער המצולם כשיציאת הדמות מהשער המצולם נעשית כאשר היא מסתירה את ראשה ופלג גופה העליון; פתיחת השער - חצי פתיחה - יכולה היתה להתבצע רק על ידי לחצן שמצוי בחדר המזכירה. כל אלה דברים שיכולים היו להיות ידועים רק למי שהכיר את המפעל כפי שהכירו המערער.

המערער לא נתן כל הסבר למערכת הראיות המסבכת. בהעדר הסבר, הופכות הראיות המסבכות לראיות מרשעות.

"רשאי הנאשם להביא ראיות או ליתן הסברים, שיש בהם להראות, כי ההנחה ההגיונית אינה הגיונית כלל ועיקר או כי עצמתה של ההנחה, לאור הסבריו, אין בכוחה לקיים את מידת ההוכחה הנדרשת במשפט פלילי. אך במקום שהנאשם לא הרים נטל טקטי זה, ולא הביא ראיות או לא נתן הסברים המניחים את הדעת, הופכת ההנחה למציאות" (ע"פ 384/80 מדינת ישראל נ' בן-ברוך, פ"ד לה(1) 589, 591 (1980); ראו גם ע"פ 2132/04 קייס נ' מדינת ישראל ((28.5.2007)).

שקרי המערער ואליבי מופרך

13. המערער העלה טענת אליבי לפיה בשעת ביצוע ההצתה הוא היה במקום אחר. לדבריו הוא שהה בבית ידידתו עד לשעה 02:00-03:00, אלא שהראיות טפחו על פניו.

א. מסרטון האבטחה ת/6 עולה כי המערער עזב את בית ידידתו בשעה 22:45 (גם בהנחה שהיתה טעות בשעה שהופיעה בסרטון ת/6 והשעה הנכונה צריכה היתה להיות 23:30, כפי שפסק בית המשפט קמא - עדיין היה בידי המערער סיפק להגיע למפעל ולבצע את ההצתה).

ב. הודעותיהן של מי שהיו אמורות לתמוך בגירסת האליבי, ת/25 ות/26, הפריכו אף הן את האליבי של

המערער, כאשר אלו מסרו בהודעותיהן כי המערער עזב את דירת ידיתו בסביבות השעה 23:30.

המערער אף הודה כי שיקר גם באשר לסיבת היעדרותו מהעבודה ביום שלמחרת ההצתה. שקרי נאשם מוכחים, כבענייננו, מהווים סיוע לראיות התביעה (ראו ע"פ 161/72 סרסור נ' מדינת ישראל, פ"ד כח(2) 203 (1974); ע"פ 9908/04 נסראלדין נ' מדינת ישראל (31.7.2006)).

מחדלי חקירה

14. להלן אתייחס למחדלי חקירה שלגישת בא-כוח המערער התקיימו בענייננו.

א. נטען כי המשטרה חדלה בהפקת הגדלה מתוך הסרטון ת/15 של חזית רכב הסובארו, דבר שיכול היה לחשוף את מספר הרישוי של הרכב.

אפשרות של הפקת הגדלה מתוך הסרטון עלתה בעדותו של עת/5 (בעמ' 17, ש' 1-7). העד ניסה באמצעיו לעשות הגדלה ומשלא הצליח "הגשתי את מה שיש לי למשטרה כמו שזה ולקחתי צעד אחורה". לשאלה אם נעשה דבר בנדון על ידי המשטרה, השיב עת/7, חוקר בתיק, בעמ' 26 ש' 25 ואילך, כי הסרטון אכן נשלח למעבדת צילום של מז"פ על מנת לחדד יותר את התמונה, אך לא נתקבלה תשובה.

לטעמי מדובר במחדל חקירה וטוב היה לו המתינה המאשימה לקבלת תוצאות בדיקת מעבדת הצילום.

ב. בא-כוח המערער טען כי לא ניטלה דגימת DNA או טביעת אצבע מכפתור הפתיחה של השער שבחדר המזכירה. טוב לטענה זו שלא היתה מועלית כלל לאור דברי עדותו הברורים של עת/5 (מנהל המפעל) (בעמ' 17, ש' 7-14):

"ש: פגשת את חוקר מז"פ בשטח ת: כן ש: ביקש ממך לקחת ד.נ.א. על הכפתור ת: הכל היה מכוסה באבקת כיבוי [...] הזירה היתה מלאה באבקה של כיבוי אש. החוקר מז"פ נכנס ואמר שאין לו מה לקחת מהזירה כי 'אתם הרסתם את הזירה' [...]"

ואידך זיל גמור.

ג. בא-כוח המערער טען שלא בוצע איכון מהמכשיר הנייד שברשות המערער. טענה זו נעדרת כל בסיס, שכן נעשה איכון על המכשיר שנושא המערער (ראו תשובות עת/7 בעמ' 28) אך הדבר לא הניב תוצאות בהעדר שיחות בשעות הרלבנטיות לאירוע ההצתה, כאשר השיחה האחרונה על פי נ/4 (דו"ח האיכון) התקיימה בשעה 21:59.

ד. נטען כי לא נבדקו מצלמות נוספות מהמפעל ומהמפעל הסמוך שיכלו לתת תמונה ברורה יותר ואף לחשוף את מספר הרישוי של הסובאר.

לא מצאתי ממש בטענה זו לאור תשובות עת/5 (מנהל המפעל) בעמ' 18 ש' 15 ואילך מתוכן ניתן להבין כי מצלמת "הפטרוול" שהיתה מותקנת במפעל נבדקה ולא נמצאו בה צילומים שיכלו להועיל, שכן זו "מצלמה שעושה מקטעים, היא תצלם רק אם נפל על המקטע שמכוונת אליו. ש: בדקתם את המצלמה הזו ת: כן. בדקנו את כל המצלמות".

ה. נטען כי לא נעשה חיפוש בבית המערער על מנת לתפוס פרטי לבוש שנראו בסרטונים. לא ירדתי לסוף דעתו של בא-כוח המערער הכיצד תפוסת פרטי לבוש אלה יכולה הייתה לסייע, שהרי המערער בעמ' 35 ש' 9 ואילך אישר כי הוא לבש בליל ההצתה את פרטי הלבוש שנראים בסרטון ת/6:

ש: ראית בסרטון של חדר המדרגות בבילוק, זה אתה בסרטון

ת: כן.

ש: מה שלבשת שם זה שלך?

ת: כן.

ש: יש נעלי ספורט שחורים עם פס לבן בקצה הסוליה. יש לך כאלה

ת: כן.

ש: יש שם גופיה בצבע סגול.

ת: סגול שחור לא זוכר, נראה לי סגול.

ש: כל הלבוש שלבשת בסרטון זה שלך.

ת: כן."

ו. נטען כי לא נבדק מצית שנמצא בזירה - ככזה החשוד ששימש לביצוע ההצתה. על פי חוות דעת מטעם מומחה מכבי האש, ההצתה בוצעה באמצעות מצית. עת/5 (מנהל המפעל) העיד על נסיבות מציאת המצית על ידי איש כיבוי אש כי "אי אפשר להגיד שזה קשור אחד לשני (המצית להצתה - ג'.ק.). אך מצא אותו בנקודה של הכניסה למפעל מהשער [...]ש: לפי הנוהל קצין כיבוי העביר אליך את המצית ת: נכון. אני העברתי לזיהוי פלילי" (עמ' 19, ש' 22-26). לא ברור מהראיות כיצד הועבר המצית לבדיקת מז"פ, האם במעטפה סטרילית ואם נשמרו עליו טביעות אצבע ו-DNA או שמא זוהם המצית במגע ידיהם של חוקר כיבוי האש ועת/5. אף שהמצית הועבר לבדיקת מז"פ עד ליום מתן עדותו של עת/7 (עמ' 27) שהעיד בנדון, טרם נתקבלו בענייננו תוצאות מז"פ.

העדר ממצא בעניין המצית הינו בגדר ממצא שלילי שאין בו כדי להוסיף או לגרוע ממסכת הראיות הקיימת. ראו ע"פ 6371/05 וגנר נ' מדינת ישראל (10.7.2006): "העדרם של מימצאי מעבדה אינו מהווה ראיה משכנעת להבדיל מהמצאותם של מימצאים שכאלו". דווקא האפשרות שימצאו שאריות DNA או טביעות אצבע השייכות למערער על המצית יכולה להוסיף נדבך ראייתי מסבך מעבר למסכת הראיות המסבכת הקיימת נגדו, ומשכך תוהה אני כיצד ממצאי בדיקה זו עשויים להועיל להגנת המערער.

15. אין במחדל החקירתי שהוכח - אי הגדלת התמונה מסרטון ת/15 - כדי לפגוע בהגנתו של המערער ולהטיל ספק ראייתי במסקנתו של בית המשפט קמא כי המערער הוא זה שביצע את ההצתה במפעל ביום 7.9.2016, לנוכח דיות הראיות שהובאו.

"השאלה שבפנינו היא האם אי עריכת הבדיקות די בו כדי להטיל ספק באותו שכנוע שהיה נחלתו של בית משפט קמא. נראה לי כי לכך - אין מקום. השאלה עליה צריך בית משפט לענות, היא לעולם האם הראיות שהובאו בפניו די בהן לצורך הוכחת אשמתו של נאשם מעבר לספק סביר, בהבדל מהשאלה האם היו ראיות אחרות, נוספות, טובות יותר שניתן היה להביאן. שיטת המשפט שלנו אינה דורשת את הראיה המכסימלית, אלא את הרמת נטל השכנוע. כך למשל נאמר בע"פ 804/95 גרינברג נ' מדינת ישראל, פ"ד מט(4), 200, עמ' 208-209 - 'הדין הוא שדי בראיה 'מספקת' ואין כלל המחייב את התביעה להציג את הראיה 'המכסימלית' שניתן להשיג' וראה עוד: □ מליקר נ' מדינת ישראל, תק-על 1988, (2), ע"פ 8002/99 בכר נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(1), 135, עמ' 142-143, ע"פ 11331/03 משה קיס (אריק- בר) נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(3), 453, עמ' 478-479" (ע"פ 9908/04 נסראלדין נ' מדינת ישראל (31.7.2006)).

16. לא מצאתי ממש גם בטענת בא-כוח המערער כי המערער נעדר מניע לביצוע ההצתה, שכן המניע איננו אחד ממרכיבי העבירה:

"כידוע, הוכחתו של מניע אינה דרושה להרשעה במישור האחריות הפלילית (ראו למשל: ע"פ 3625/91 אור נ' מדינת ישראל, פסקה 71 (9.6.1993) ע"פ 6371/05 וגנר נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (10.07.2006); עניין פחימה, בפסקה 59). עם זאת, לקיומו או היעדרו של מניע יכול להיות משקל ראייתי, כך שקיומו עשוי לחזק את הראיות הנסיבתיות הקיימות, והיעדרו עשוי לכרסם בהן (ראו: ע"פ 8005/04 אברוטין נ' מדינת ישראל (29.3.2007); ע"פ 7253/14 פינקלשטיין נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (16.11.2015))" (ע"פ 3263/13 בן שטרית נ' מדינת ישראל (19.3.2017)).

מקובלת עלי קביעתו של בית המשפט קמא, כי אין בעובדת העדרו של "מניע מובהק" כדי לעורר ספק באשמת המערער לאור מערכת הראיות הנסיבתית המסבכת העומדת נגדו.

17. לסיכום, לא מצאתי כי נפלה שגגה מלפני בית המשפט קמא שביסס את הרשעת המערער, בהעדר הסבר מצדו של זה, על מצרף של הראיות הנסיבתיות המסבכות. ראיות אלה הובילו לתוצאה הסבירה היחידה לפיה המערער הוא זה שהצית את האש במפעל, כמיוחס לו בכתב האישום, והן אינן מותרות מקום לקיומו של ספק סביר. ונזכיר, כי כדי לעורר את הספק הסביר "אין די באפשרות גרידא לכך שהנאשם הוא חף מפשע. נדרשת אפשרות מציאותית, אשר יש לה בסיס. אין די באפשרות תיאורטית, המעוגנת אך בספקולציות או בהשערות, אשר אינן נתמכות בראיות (או בהיעדרן)" (דנ"פ 3391/95 בן-ארי נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(2) 377, 437 (1997)).

עמוד 10

לנוכח האמור, אציע לחברתי לדחות את הערעור.

שופט

השופטת א' חיות:

אני מסכימה.

שופטת

השופטת ע' ברון:

אני מסכימה.

שופטת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של כב' השופט ג' קרא.

ניתן היום, ל"ט בתשרי התשע"ח (19.10.2017).

שופט

שופטת

שופטת
